

**UCHWAŁA NR XV/90/19
RADY MIEJSKIEJ ŻERKOWA**

z dnia 27 grudnia 2019 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Żerków na rok 2020

Na podstawie art. 4¹ ust. 1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018, poz.2137), art.10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019, poz. 852) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 stanowiące załączniki do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Żerków oraz Pełnomocnikowi Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XV/90/19
Rady Miejskiej Żerkowa
z dnia 27 grudnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY ŻERKÓW
NA ROK 2020**

1. Wprowadzenie

Obszar przeciwdziałania alkoholizmowi regulowany jest przez ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ponadto w świetle ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, realizowane są w oparciu o cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

W zakresie działań samorządu gminnego, odpowiedzialną na ww. ustawy jest opracowanie i realizowanie przedmiotowego Programu, który stanowi integralną część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Należy podkreślić, że istotą Programu jest właśnie przeciwdziałanie uzależnieniom, których patomechanizm jest podobny niezależnie od substancji czy czynności, która to uzależnienie wywołuje. Głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania środków psychoaktywnych przez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu.

Niezwykle ważnym aspektem przeciwdziałania alkoholizmowi jest działalność profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i osób dorosłych.

Obecnie stosowane poziomy profilaktyki są zbudowane z uwzględnieniem kryterium dotyczącego oceny indywidualnego ryzyka powstawania problemów zdrowotnych.

Nowe terminy bardziej precyzyjnie określają granicę między profilaktyką i promocją zdrowia, a także między profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje.

Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej, adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Przykładem polityki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z użyciem alkoholu i środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się, niektóre działania mające na celu redukcję szkół zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do organizowania liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

(opisy poziomów profilaktyki zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020)

Ryzykowne spożywanie alkoholu – rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu – rozumie się przez to wzorec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób : picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 40g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g i więcej w tygodniu przez kobiety oraz 350g i więcej w tygodniu przez mężczyzn . Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez : kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

Uzależnienie behawioralne – rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej, mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia. Do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim : uzależnienia od hazardu, komputera i internetu, pracy, seksu, pornografii i zakupów.

Aby skutecznie rozwiązywać problemy alkoholowe konieczne jest podjęcie działań skierowanych nie tylko do osób uzależnionych czy pijących szkodliwie, ale również inicjowanie akcji profilaktycznych skierowanych do całej społeczności, a w szczególności dzieci i młodzieży.

Istotną cechą Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest jego długofalowy charakter.

Tylko zachowanie ciągłości postępowania wynikającego z zapisów w poprzednich Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , gwarantuje stabilność i stopniowy postęp w polityce rozwiązywania problemów społecznych. Dlatego też tegoroczny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie odbiega znacząco w swej treści i formie od tych zatwierdzonych do wykonania w latach ubiegłych.

2. Diagnoza zasobów i problemów w Gminie Żerków

2.1. Charakterystyka Gminy Żerków

W 2019 roku Gminę Żerków zamieszkiwało 10 274 mieszkańców.

Struktura demograficzna gminy przedstawiała się następująco :

- kobiety stanowiły grupę 5 163 osób, mężczyźni 5 111 osób,
- mieszkańcy miasta stanowili grupę 2 107 osób, mieszkańcy wsi 8 166 osób
- dzieci i młodzież w wieku do 17 roku życia stanowili grupę 2 021 osób

W roku 2019 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Żerkowie korzystały :

- 92 rodziny dotknięte ubóstwem
- 22 rodzin wielodzietnych
- 5 rodzin z problemem alkoholowym
- 21 rodziny dotknięte niepełnosprawnością
- 5 osób bezdomnych.

(Stan na dzień: 30.09.2019 r.)

2.2 Rynek napojów alkoholowych w Gminie Żerków

- Ilość punktów sprzedaży

Według stanu na 30 listopada 2019 roku na terenie miasta i gminy funkcjonowało 28 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w tym :

- tylko piwo 1 punkt
- piwo i wino 2 punkty
- piwo i wódka 0 punktów
- piwo, wino i wódka 25 punkty

Limit ustalony przez Radę Miejską Żerkowa dotyczący ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi 45, wykorzystano 25.

Limit dla punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonych do spożywania na miejscu sprzedaży wynosi 15, wykorzystano 3.

Na jeden punkt sprzedaży piwa przypada 367 mieszkańców, wina i wódki 380 mieszkańców.

W świetle powyższych danych stwierdzić należy, że na terenie naszej gminy alkohol we wszystkich jego postaciach jest bardzo łatwo dostępny i nie ma problemów z jego nabyciem. Szczególnie zagęszczenie punktów sprzedaży napojów alkoholowych występuje w mieście Żerkowie. We wszystkich sołectwach na terenie gminy jest min. 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych. W stosunku do roku 2018 ilość punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży zmalała o 1, a do spożycia poza miejscem sprzedaży zmalało o 4.

Niepokojącym zjawiskiem jest duża ilość punktów sprzedaży piwa, ponieważ podstawową grupą konsumentów tego napoju alkoholowego stają się ludzie młodzi w tym także dzieci i młodzież w wieku szkolnym.

Spożywanie przez ludzi w wieku rozwojowym wyrządza wiele szkód w ich organizmach i staje się wstępem do uzależnień.

Pamiętać także należy, że każda ilość alkoholu spożyta przez dziecko jest nadużyciem tej substancji.

Wielkość i struktura sprzedaży

Wartość alkoholu sprzedanego w Polsce w roku 2018 (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców) to kwota ok. 39 miliardów zł.

Średnio na jednego mieszkańca w Polsce przypada w litrach w roku 2015 - 9,41 ; 2016 – 9,37; 2017 - 9,45; 2018 – 9,55 wypitego alkoholu.

Struktura spożycia w procentach w roku 2018 – wyroby spirytusowe 34,6%, wino i miody pitne 7,5 %, piwo 57,9 %.

Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, wina (miodu pitnego) 12% alkoholu.

W Gminie Żerków w roku 2018 sprzedano alkoholu za kwotę 5 223 276,65 zł, w roku 2017 za kwotę 5 457 826,07

(na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców)

3. Prezentacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020.

3.1 Cele strategiczne programu:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo- wychowawczej i zdrowotnej mającej na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

3.2 Cele operacyjne programu:

- ograniczanie i zmiana struktury spożywania napojów alkoholowych,
- ograniczanie dostępności do alkoholu,

- rozwijanie programów pomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji Gminy Żerków w sytuacjach związanych z problemami alkoholizmu,
- zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zintensyfikowanie podejmowanych czynności zmierzających do objęcia obowiązkiem leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu – w ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- zintensyfikowanie stosowanych form profilaktyki alkoholowej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- prowadzenie edukacji zmierzającej do eliminowania czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- objęcie programem specjalnego nadzoru miejsc szczególnie zagrożonych (m.in. szkoły i ich otoczenia – monitoring),
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli szkół gminnych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą,
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców.

3.3 Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .

W ramach powyższych celów przyjmuje się do realizacji następujące zadania :

1. Zasady umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i rehabilitacyjnej:

- prowadzenie poradnictwa oraz udzielenie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych, w tym również dla uzależnionych krzyżowo w ramach Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- kontynuowanie działalności grup socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i z rodzin dysfunkcyjnych – świetlice socjoterapeutyczne w szkołach podstawowych w Żerkowie, Dobieszczyźnie, Komorzu Przybysławskim, Chrzanie,
- przeszkoleni nauczyciele programów profilaktycznych oraz opiekunowie świetlic socjoterapeutycznych,
- współpraca z Centrum Terapii Uzależnień w Jarocinie i Pleszewie,
- współpraca z Ośrodkiem Edukacji, Profilaktyki i Rehabilitacji Fundacji ETOH w Poznaniu realizujący szkolenia i programy profilaktyczne
- współpraca z Wielkopolskim Centrum Profilaktyki Uzależnień i Przemocy w Poznaniu realizującym szkolenia i przeprowadzenia cyklicznych warsztatów profilaktycznych dla klas IV VII w Szkołach Podstawowych Gminy Żerków,
- działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego do spraw uzależnień,
- kontynuowanie działalności grup socjoterapeutycznych w szkołach,
- podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących zajęcia z dziećmi,
- nowe szkolenia osób mogących prowadzić zajęcia z dziećmi,
- szkolenia członków komisji oraz ich delegacje,
- opracowanie diagnozy problemów uzależnień,

- działalność komisji – zespołu do spraw przeprowadzenia rozmów z osobami nadużywającymi alkohol,
- organizacja i finansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci,
- finansowanie udziału w obozach terapeutycznych dorosłych.

3. Pomoc psychospołeczna i prawna , a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie:

- podejmowanie działań interwencyjnych, mobilizujących osoby uzależnione od alkoholu do podejmowania leczenia odwykowego,
- kierowanie na badania psychologiczne i psychiatryczne osób, co do których wszczęto postępowanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- prowadzenie poradnictwa oraz pomocy psychologicznej członkom rodzin uzależnionych oraz nadużywających alkoholu i innych środków psychoaktywnych w ramach Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- wspieranie i konsekwentne wdrażanie procedur interwencji członków GKRPA, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji w przypadku przemocy domowej (procedura „Niebieskie Karty „)
- kontynuacja działalności świetlic socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych z dożywianiem w formie wspólnego sporządzania posiłków w ramach zajęć,
- organizacja i finansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci,
- zakup paczek okolicznościowych,
- organizacja imprez okolicznościowych,
- zakup wyposażenia dla świetlic socjoterapeutycznych.

4. Działalność informacyjna i edukacyjna dla dzieci i młodzieży:

- realizacja cyklicznych warsztatów profilaktycznych dla klas IV – VII w Szkołach Podstawowych Gminy Żerków,
- organizacja programów i imprez prozdrowotnych,
- współpraca z mediami i organizacjami pozarządowymi,
- zakup literatury dla rozpowszechniania wiedzy społeczeństwa gminy o skutkach nadużywania alkoholu i innych uzależnień,
- szkolenie sprzedawców alkoholu,
- szkolenie innych grup według zaistniałych potrzeb.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, fundacji i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- w miarę zaistnienia takich zdarzeń.

3.4 Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społeczne w Żerkowie,
- inne instytucje realizujące pośrednio zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.5 Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3.6 Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikający z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości sześciu diet pracowniczych, a przewodniczący komisji siedmiu diet pracowniczych.

2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie imiennej listy obecności.

3.7 Oczekiwane efekty Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zmniejszenie rozmiarów populacji osób ryzykownie pijących napoje alkoholowe.

2. Zmniejszenie rozmiarów nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, zmniejszenie odsetka upijających się osób niepełnoletnich.

3. Zmniejszenie rozmiaru i dolegliwości związanych z przemocą w rodzinie.

4. Zwiększenie odsetka osób zobowiązanych do leczenia odwykowego.

5. Zwiększenia świadomości mieszkańców Gminy Żerków w zakresie problemu uzależnienia i nadużywania alkoholu.

6. Zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa w zakresie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

Preliminarz kosztów na rok 2020

rozdział	tytuł	Kwota w zł
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	151 000
3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	12 000
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	33 000
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 000
4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	6 000
4120	Składki na Fundusz Pracy	1 000
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	36 000
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 924,87
4220	Zakup żywności	6 800
4300	Zakup usług pozostałych	41 000
4410	Podróże służbowe krajowe	2 500
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	775,13
85153	Zwalczanie narkomanii	5 000
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 000
	Razem	156 000

Program opracowała :

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Grażyna Jajczyk

ZATWIERDZAM
BURMISTRZ
mgr **Michał Surma**

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XV/90/19
Rady Miejskiej Żerkowa
z dnia 27 grudnia 2019 r.

GMINNY PROGRAM

**PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ŻERKÓW
NA ROK 2020**

1. Wprowadzenie

Obszar przeciwdziałania narkomanii normuje ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomani. Ponadto w świetle ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii, realizowane są w oparciu o cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. W zakresie działań samorządu gminnego, odpowiedzią na ww. ustawę jest opracowanie i realizowanie przedmiotowego Programu, który stanowi integralną część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Należy podkreślić, że istotą Programu jest właśnie przeciwdziałanie uzależnieniom, których patomechanizm jest podobny niezależnie od substancji czy czynności, która to uzależnienie wywołuje. Charakter podejmowanych działań w zakresie profilaktyki jest wspólny dla obu uzależnień.

Głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania środków psychoaktywnych przez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje.

Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji narkotykowej, adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od narkotyków, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Przykładem polityki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem narkomanii.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z użyciem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów zażywających narkotyki lub eksperymentujących z narkotykami, niektóre działania mające na celu redukcję szkół zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do organizowania liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

(opisy poziomów profilaktyki zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020)

Używanie szkodliwe – rozumie się przez to używanie substancji psychoaktywnej określone w art. 4 pkt 30 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uzależnienie behawioralne – rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej, mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia.

Aby skutecznie rozwiązywać problemy narkomanii konieczne jest podjęcie działań skierowanych nie tylko do osób uzależnionych, ale również inicjowanie akcji profilaktycznych skierowanych do całej społeczności, a w szczególności dzieci i młodzieży.

Istotną cechą Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani jest jego długofalowy charakter. Tylko zachowanie ciągłości postępowania wynikającego z zapisów w poprzednich Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomani, gwarantuje stabilność i stopniowy postęp w polityce rozwiązywania problemów społecznych. Dlatego też tegoroczny Gminny Program Przeciwdziałaniu Narkomani nie odbiega znacząco w swej treści i formie od tych zatwierdzonych do wykonania w latach ubiegłych.

2. Diagnoza zasobów i problemów w Gminie Żerków

2.1. Charakterystyka Gminy Żerków

W 2019 roku Gminę Żerków zamieszkiwało 10 274 mieszkańców.

Struktura demograficzna gminy przedstawiała się następująco :

- kobiety stanowiły grupę 5 163 osób, mężczyźni 5 111 osób,
- mieszkańcy miasta stanowili grupę 2 107 osób, mieszkańcy wsi 8 166 osób,
- dzieci i młodzież w wieku do 17 roku życia stanowili grupę 2 021 osób.

W roku 2019 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Żerkowie korzystały:

- rodziny dotknięte ubóstwem,
- rodzin wielodzietnych,
- rodziny dotknięte niepełnosprawnością,
- 5 osób bezdomnych,
- 0 rodzin dotknięte problemem uzależnienia od narkotyków.

(Stan na dzień: 30.09.2019r.)

3. Prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii na rok 2020.

3.1 Cele strategiczne programu:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów narkomanii,
- odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo- wychowawczej i zdrowotnej mające na celu przeciwdziałanie narkomanii,
- zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

3.2 Cele operacyjne programu:

- ograniczanie używania narkotyków,
- ograniczanie dostępności do narkotyków, - -
rozwijanie programów pomocowych dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin,
- zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji Gminy Żerków w sytuacjach związanych z narkomanią,
- zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów narkomani,
- zintensyfikowanie podejmowanych czynności zmierzających do objęcia obowiązkiem leczenia osób uzależnionych od narkotyków – w ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- zintensyfikowanie stosowanych form profilaktyki narkotykowej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- prowadzenie edukacji zmierzającej do eliminowania czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,

- objęcie programem specjalnego nadzoru miejsc szczególnie zagrożonych (m.in. szkoły i ich otoczenia – monitoring),
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli szkół gminnych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą,
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców,

3.3 Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach powyższych celów przyjmuje się do realizacji następujące zadania:

- zasady umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i rehabilitacyjnej,
- prowadzenie poradnictwa oraz udzielenie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych, w tym również dla uzależnionych krzyżowo w ramach Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkomanii i ich rodzin,
- kontynuowanie działalności grup socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem narkomani i z rodzin dysfunkcyjnych – świetlice socjoterapeutyczne w szkołach podstawowych w Żerkowie, Dobieszczyźnie, Komorzu Przybysławskim, Chrzanie,
- przeszkoleni nauczyciele programów profilaktycznych oraz opiekunowie świetlic socjoterapeutycznych,
- współpraca z Centrum Terapii Uzależnień w Jarocinie i Pleszewie,
- współpraca z Ośrodkiem Edukacji, Profilaktyki i Rehabilitacji Fundacji ETOH w Poznaniu realizujący szkolenia i programy profilaktyczne,
- współpraca z Wielkopolskim Centrum Profilaktyki Uzależnień i Przemocy w Poznaniu realizującym szkolenia i przeprowadzenia cyklicznych warsztatów profilaktycznych dla klas IV – VII w Szkołach Podstawowych Gminy Żerków.

2. Działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkomanii,
- kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego do spraw uzależnień,
- kontynuowanie działalności grup socjoterapeutycznych w szkołach,
- podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących zajęcia z dziećmi,
- nowe szkolenia osób mogących prowadzić zajęcia z dziećmi,
- szkolenia członków komisji oraz ich delegacje,
- opracowanie diagnozy problemów uzależnień,
- działalność komisji – zespołu do spraw przeprowadzenia rozmów z osobami nadużywającymi narkotyki,
- organizacja i finansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci,
- finansowanie udziału w obozach terapeutycznych dorosłych,

3. Pomoc psychospołeczna i prawna, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie:

- podejmowanie działań interwencyjnych, mobilizujących osoby uzależnione od narkomanii do podejmowania leczenia,
- prowadzenie poradnictwa oraz pomocy psychologicznej członkom rodzin uzależnionych oraz nadużywających środki psychoaktywne w ramach Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkomanii i ich rodzin,
- wspieranie i konsekwentne wdrażanie procedur interwencji członków GKRPA, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji w przypadku przemocy domowej (procedura „Niebieskie Karty,,),
- kontynuacja działalności świetlic socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych z dożywianiem w formie wspólnego sporządzania posiłków w ramach zajęć,
- organizacja i finansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci,

- zakup paczek okolicznościowych,
- organizacja imprez okolicznościowych,
- zakup wyposażenia dla świetlic socjoterapeutycznych,

4. Działalność informacyjna i edukacyjna dla dzieci i młodzieży:

- realizacja cyklicznych warsztatów profilaktycznych dla klas IV – VII w Szkołach Podstawowych Gminy Żerków,
- organizacja programów i imprez prozdrowotnych,
- współpraca z mediami i organizacjami pozarządowymi,
- zakup literatury dla rozpowszechniania wiedzy społeczeństwa gminy o skutkach nadużywania narkotyków i innych uzależnień,
- szkolenie innych grup według zaistniałych potrzeb.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, fundacji i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów z narkotykami w miarę zaistnienia takich zdarzeń.

3.4 Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żerkowie
- inne instytucje realizujące pośrednio zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani.

3.5 Źródła finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3.6 Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikający z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości sześciu diet pracowniczych, a przewodniczący komisji siedmiu diet pracowniczych.

2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie imiennej listy obecności.

3.7 Oczekiwane efekty Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:

- zmniejszenie rozmiarów populacji osób ryzykownie zażywających narkotyki,
- zmniejszenie rozmiaru i dolegliwości związanych z przemocą w rodzinie,
- zwiększenie odsetka osób zobowiązanych do leczenia od narkotyków,
- zwiększenia świadomości mieszkańców Gminy Żerków w zakresie problemu uzależnienia od narkotyków.

Preliminarz kosztów na rok 2020

rozdział	tytuł	Kwota w zł
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	151 000
3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	12 000
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	33 000
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 000
4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	6 000
4120	Składki na Fundusz Pracy	1 000
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	36 000
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 924,87
4220	Zakup żywności	6 800
4300	Zakup usług pozostałych	41 000
4410	Podróże służbowe krajowe	2 500
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	775,13
85153	Zwalczanie narkomanii	5 000
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 000
	Razem	156 000

Program opracowała :

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Grażyna Jajczyk

ZATWIERDZAM

BURMISTRZ

mgr Michał Surma

Żerków, dnia 06 grudnia 2019 r.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XV/90/19 Rady Miejskiej Żerkowa z dnia 27 grudnia 2019 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Żerków na rok 2020

Zgodnie z art. 4¹ ust.1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018, poz. 2137), art.10 ust.1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019, poz. 852) rada gminy corocznie uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii, stanowiący część strategii Gminy .

Zadania zaplanowane do realizacji w 2020 roku stanowią kontynuację działań realizowanych przez Gminę Żerków w latach poprzednich oraz nowe przedsięwzięcia rozszerzające dotychczasowy katalog świadczeń.

Zgodnie z art.4¹ ust.5 ustawy wyżej cytowanej w projekcie Programu zawarto zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania zawarte w Programie finansowane są ze środków budżetu Miasta i Gminy Żerków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.